

Miért nem tárgyalta az iskola-reformot a képviselőház.

(Saját tudósítónktól.) Néhány hónappal ezelőtt, mint ismeretes, az országos sajtót és közvéleményt élénken foglalkoztatta a közoktatásügyi miniszter reformtervezete, a mely a közép- és polgári iskolák mai szervezetét és tantervét gyökeresen megváltoztatja. A tanügyi egyesületek és körök erős agitációt indítottak az iskolareform ellen, amelynek egyes intézkedéseit sérelmesnek tartották nemcsak a közoktatás, hanem a magyar államegység szempontjából is. A középiskolai reformnak főképen a nemzeti-ségi nyelvekre vonatkozó kedvezései találtak ellenzésre, a polgári iskolai reform pedig, amely tudvalevőleg az V—VI. osztályt megszüntette, a polgári iskolai tanárok sorában keltett megütközést. A közoktatásügyi miniszter a közvélemény megnyilatkozásai elől kitért és a tanügyi körök ismételt ki- fejezésre juttatott kérelmével szemben, az iskolareformot a Ház elé terjesztette. A közvélemény érdeklődéssel várta a közoktatásunkat mélyen érintő javaslatok parlamenti tárgyalását és a tanárok egy része bizott abban, hogy a reform a tárgyalások folyamán kedvező módosításokon megy majd keresztül.

A képviselőház legutóbbi háborus ülészaka azonban bezárult anélkül, hogy az iskolareform napirendre került volna, ami a tanügyi körök figyelmét, úgy látszik, elkerülte. A mi értesülésünk szerint az iskolareform egyelőre nem is kerül tárgyalásra, mert a közoktatásügyi miniszter a javaslatokat visszavonta.

A közoktatásügyi minisztert erre az elhatározásra több fontos körülmény készítette. Egyrészt konorálni kívánta a miniszter a tanügyi körök álláspontját, amely szerint az iskolareform tárgyalására a mostani idő nem alkalmas, másfelől a román hadüzenet hatása alatt a kormány is szükségét érezte annak, hogy a középiskolai reform nyelvi rendelkezésein változtasson. Főképen ez az utóbbi szempont vezette a kormányt, amidőn az iskolareformot, bizonytalan időre, levette a napirendről. Ilyformán az iskolareformok tárgyalása elhalasztódott arra az időre, amikor a magyar közoktatás érdekeibe vágó reformok közmegnyugvásra nyerhetnek elintézését.

A Bremen megérkezése és a párisi sajtó.

Genf, szeptember 30. A Bremen megérkezése Amerikába megdöbbenette a párisi sajtót. A Newyork Herald párisi kiadása a következő londoni táviratot közli: Amerikába most érkezett meg a Bremen ikertestvére; a valódi Bremen angol fogságba került.

Ágai Adolf Szegedről és Szegednek.

*

Kisdiák koromban minden kedden délután hűtlenné váltam az iskolakönyvekhez és titokban a Muzsákat hívogattam. (Más kérdés, vajjon szótfogadnak-e a Muzsák egy tizen-négy esztendősi fiúnak?) Kedd délután volt az én lelki és szellemi áldozásom, a sok „első” zsenge azon a veres oltáron, amelyről azóta vegyesen száll ámbrailat és ujságeikk vastag füstje, áhitattal lengő tömjén- és — kavargó, kanyargó dohányfüst. Azok a szegedi kedd délutánok — a Kárász-utcai sarokházban, a melynek helyén most pesti formájú palota és kávéház hívalkodik, zavaros építkezési aritmetikával, — oh azok a szép, muzsikás szavu, forró, fiatal délutánok! ... Ma már — hogy ezüst is csillog a hajdan dus hajfürtök közt — bevallhatom: a piarista gimnázium ötödik osztályának tanulója a Borsszem Jankónak írta azokon a kedd délutánokon nagybetűs kéziratait, apró szatirait, vidám verseit ... dobogó, el-elfuló szívvvel, verejtékben uszó homlokokkal, mert az írást az atyamester Ágai Adolfnak küldte. És hétről-hétre jött a biztató szerkesztői üzenet *Omikron*-nak (ez volt diákságom nome de guerre-je), tele egy elnéző nagy szellem szelid jóságával, egy férfias lélek szeretetével, simogatóan féltő becézésével. A kedd délutánoknál csak a szombat délutánok voltak szebbek, mikor a Szegedre érkezett friss Borsszem Jankóban a kisdiák a maga szerény dolgozatait viszontlátta. Az Ágai Adolfok, a Rákosi Viktorok, Kozma Andorok tőzsomszéd-ságában, azokon a hasábokon, amelyeken egy Dóczy Lajos, Rákosi Jenő szelleme szikrázott és égett alig pár esztendővel ezelőtt.

Még szegedi gimnazista voltam, — tul a hetedikén — mikor szemtől-szemben láthattam első mesteremet. Az első kérdése Szegednek, a második Tömörkény Istvánnak szólt.

— Jó talaj az a maguké, fiam — mondotta. Beesülje meg.

Írókról és közdolgozokról esett szó, s a tizen-hat éves ifju zavartan beszélt, véleményét kockáztatni nem merészelt, a hódolat megbénította benne az ifjuság egyetlen igaz értékét, a temperamentumot, amely lefojtódott, mint pezsgős palackban a szénsav, hogy később annál ficánkolóbban szökkenjen elő.

A második találkozón már az „érett” ifju állt Ágai előtt. Hogy ujságíró leszek, nem tetszett neki, de azért másnap már bent ültem a „Nemzet” szerkesztőségében, buzgón fordítgatva (szótár segítségével!) a Frankfurter Zeitung különféleit. Egy esztendő múlva Ágai levelével állítottam be néhai Békefi Antalhoz, aki mindjárt maga mellé ültetett. Akkor került el Szegedről Lipsey Ádám — közvetlen elődöm a Borsszem Jankónál — s a szegedi szálak egyre szorosabbá fűzték Ágai Adolf rokonérzését a Tisza partjával. Egyetlen, az-

óta megholt leánya is szegedi orvosnak volt a felesége. De barátoknál, rokonoknál erősebben vonzotta a Mestert Szegedre — Bálóné asszony híres halpaprikása, turósesuszája. Lipsey nem nyugodott, míg egy szegedi társasvacsorakirándulást nem ütött nyélbe. Itt a legfőbb attrakció szegény néhai Beck Pista bátyánk volt. Szeged Mokány Bereije.

Bőséges symposion után a Kass-kávéház kerek sarokasztalánál mutatta be vírusos Beck Pita a tanyai kanasztáncot (vagy hogy is keresztelte el!). Fokossal a kezében, másikat módisan a csipőjére illesztve, járta cigány-muzsika mellett a lassan lépkedő, majd töleszerűen örvénylő csárdást, közben igen nevezetes kurjongatásokkal fűszerezve a mutatványt. Némely pesti urak szentül esküdtek legott, hogy Beck Pista a saját tulajdon szeméjében föltámadt Mokány Berei. Ágai Adolf (aki Mokány Bereitől másunnét vette persze a mintát) egész éjjel könnyesre kacagta magát s hajnaltájt emlékül — hideg bürgepaprikást vitt magával. Szeged és Budapest közt fogyasztotta el a jókedvű társaság.

Szeged mindig érdekelte az elnémult nagy írónkat, íróit megkülönböztetett barátságába fogadta s büszke volt rá, hogy az ő szerkesztőségében minden ember vagy szegedi vagy legalább is — evett egyszer szegedi halpaprikást. Mert a rosszgyomru emberektől huzódzott. A humornak édestestvére a jó gyomor, Ágainak nem volt epéje, csak szive, amelyet — régi jó doktorok recipéje szerint — a gyomrán keresztül táplált és ez a sziv meg is telt csordultig olyan élet- és emberszeretettel, hogy annak csak milliárdrésze is elegendő lenne a világbéke megteremtéséhez.

Molnár Jenő.

Az olasz miniszterelnök a háboru végéről.

LUGANO, szeptember 30. Boselli miniszterelnök Pessimo képviselő temetésén beszédet mondott. Szerinte a háboru még igen kemény és fölötte hosszú lesz. Győzelemre akkor van kilátás, ha a nép kitart.

Az orosz konzervatívek békét akarnak.

Köln, szept. 30. A Kölnische Volkszeitung szófiai levelezője táviratozza: A bolgár egészségügyi misszió főnöke, aki két esztendői működés után Oroszországból visszatért, kijelentette, hogy az orosz sajtóban az a fölfogás uralkodik, hogy az orosz hadsereg csak angol érdekekért harcol és ennek a fölfogásnak szabadon kifejezést is adnak. A konzervatív orosz körökben kifejezett békehajlandóság uralkodik. Ezzel szemben a liberális párt Miljukov vezetésével folyton a végletegik való háborut prédikálja. Helyenként leirhatatlan nyomor uralkodik az élelmiszer ellátás elégtelensége miatt. A gyermekhalandóság ijesztően nagy.

Védjegy.

Haretéren küzdő szeretetteinknek küldjünk MODIANO-CLUBSPECIALITÉ

hüvelygylgel készített cigarettákat, hogy lássák, hogy nekik mindenből a legdrágábbat

1 könyvecske sodornivaló papir (70 lap) ára 12 fillér tehát a legjobbat is, választjuk!

Főraktár: Grünwald Hermann, könyv- és papirkereskedésében Bástya-utca 17.